

Balina balığı avcılığının tanzimi hakkındaki mukavelenin tasdikına dair 1/752 numaralı kanun lâyihası ve İktisat ve Hariciye encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı 6/2599

21-IX-1933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

24 eylül 1931 tarihinde Cenevrede imzalanan balina balığı avcılığının tanzimi hakkındaki mukavelenin tasdikına dair Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 10-VIII-933 toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil

İsmet

Balina avcılığının tanzimi hakkındaki mukavelenamenin tasdikına dair kanun esbabı mucibe lâyihasıdır.

Balina avcılığının tanzimi hakkındaki mukavelenamenin, 21 madde içinde toplanmış hükümleri, kısaca, aşağıdaki:

« 1 — 1, 3, 9, 13 ve 20 inci maddelerile, mukavelename hükümlerinin Âkit taraflar kazaları dairesinde ne suretle tatbik, temin ve hilâfı hareketlerin keza ne suretle cezalandırılacağı ve bu hükümlerin Âkit tarafların gemileriyle ülkesinde ve müstemlike, dominyon ve hâkimiyeti altındaki arazide şümulü hududunun neden ibaret olacağı ve Balina avı hakkındaki işbu hükümlerin tatbik edileceği coğrafi sahayı;

2 — 2, 6, 10 uncu maddelerile mukavelename hükümlerinin hangi eins Balinalara tatbik edileceği ve avlanması memnu Balina einslerini, avlanan balıklardan istifade tarzı ve hududunun, avlanan Balina balıkları hakkında verilmesi taahhüt edilenbiyolojik malûmatın mümkün olduğu kadar mufassal olacağı;

3 — 8, 11, ve 12 nei maddelerile Âkit taraflar' sancağını taşıyan gemilerin Balina avlayabilmek ve işleyebilmek hakkını ne suretle haiz olabilecekleri, ve Âkit tarafların balık imalâthanelerile burada işlenen balıkların nevi, miktar ve einslerini bildirmeleri taahhüdünü, ve bu husustaki ihisâî malûmatın (Oslo) daki Beynelmîlel Balina istatistik bürosuna bildirilmesi lüzumunu;

4 — Yedinci madesile balina gemileri tayfasile topçularını ücretlerini ve bunların tesviyesi suretini;

5 — Diğer maddelerile de imza, tasdik, iltihak ve fesih hususlarıle Milletler Cemiyeti umumî kâtipliği tarafından teşcil edileceği ve bu hususlara mütedair şartları ».

Derpiş etmektedir.

24 eylül 1931 tarihinde tarafımızdan da imza edilen işbu beynelmîlel vesikanın Devletler arasındaki birliktelikte ve beraber çalışma lüzum ve zaruretinin gittikçe artmakta olduğu bu zamanda bu hususun husul ve takviye bulmasına edeceği yardım derkâr olmasına; diğer taraftan işbu mukave-

lename hükümlerinin milli mevzualarımız hükümlerile tearuz eylemediği vaki muhabere neticesinde alâkadar vekâletler tarafından bildirilmiş olmasına binaen tasdikı faideli mütalea kılınmış ve bitişik kanun lâyihası arz ve takdim edilmiştir.

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat encümeni
Karar No. 43
Esas No. 1/752

15 - X - 1933

Yüksek Reisliğe

24 eylül 1931 tarihinde Cenevrede imzalanan Balina balığı avcılığının tanzimi hakkındaki mukavelenin tasdikına dair olup İera Vekilleri Heyetinin 10 - VIII - 1933 toplanışında Yüksek Meclisin tasdikına arzı kararlaştırılan kanun lâyihası encümenimize havale edilmekle tetkik ve müzakere olundu.

Kanunun esbabı mucibesinde de zikredildiği veçhile esasen memleketimizde Balina balığı avcılığı mevcut olmayıp ancak Devletler arasındaki birlikte beraber çalışma lüzum ve zaruretine binaen Hükümetimizce işbu beynelmilel mukaveleye iştirak edildiği anlaşılmiş diğer tarafta mukavele hükümleri, milli ve iktisadi menafimizle tearuz teşkil etmemiş bulunduğundan encümenimiz kanunun tasdikını muvafık bulmuştur.

Havalesi mucibince Hariciye encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

İk. En. Reisi	M. M.	Kâ	Aza	Aza	Aza
Edirne	Şebin Karahisar		Zonguldak	Zonguldak	Gümüşane
Şakir	İsmail		Hasan	Ragıp	Edip Servet
Aza	Aza	Aza			
Kastamonu	İstanbul	Bolu			
Tahir	Alâettin	Şükrü			

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Karar No. 8
Esas No. 1/752

17 - XII - 1933

Yüksek Reisliğe

24 eylül 1931 tarihinde Cenevrede imzalanan balina balığı avcılığının tanzimi hakkındaki mukavelenin tasdikına dair Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 10-VIII-1933 toplanışında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası ve esbabı mucibesi İktisat encümeni mazbatasile birlikte Hariciye vekili Beyin huzurunda encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

İktisat encümeni mazbatasındaki mütaleaya iştirak eden encümenimiz kanunun tasdikını muvafık bulmuş ve Heyeti umumiyenin tasdikına arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdimini kararlaştırmıştır.

Hariciye E. Rs. N.	M. M.	Kâ.	Aza	Aza
Sivas	Sivas	Diyarbakır	Kocaeli	Elâziz
Necmettin	Necmettin	Zeki Mesut	Reşit Saffet	Fazıl Ahmet

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

24 eylül 1931 tarihinde Cenevrede imzalanan Balina balığı avcılığının tanzimi hakkındaki mukavele-
namenin tasdikına dair kanun lâiyhası

BİRİNCİ MADDE — 24 eylül 1931 tarihinde Cenevrede imzalanan Balina avcılığının tanzimi
hakkındaki mukavelename tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

11 - VIII - 1933

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Mal. V. V.	Mf. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâî		Dr. T. Rüşti	Dr. Refik	
Na. V.	İk. V. V.	S. İ. M. V.		G. İ. V.	Zr. V.	
Hilmi	Muhlis	Dr. Refik		Ali Rana	Muhlis	

CEMİYETİ AKVAM
BALİNA AVCILIĞININ TANZİMİ HAKKINDA YAPILAN MUKAVELENAME

Cenevre 24 Eylül 1931

Haşmetlû Arnavutluk Kralı, Alman Reich'ı Reisi, Amerika Müttehit Hükûmetleri Reisi, Haşmetlû Belçikalılar Kralı, Haşmetlû Büyük Britanya ve İrlanda ve deniz aşırı Britanya dominyonları Kralı ve Hindistan İmparatoru, Kolombiya Reisi, Haşmetlû Danimarka ve İzlanda Kralı, İspanya Cümhuriyeti Hükûmeti Reisi, Fennlândiya Cümhuriyeti Reisi, Fransa Cümhuriyeti Reisi, Yunanistan Cümhuriyeti Reisi, Haşmetlû İtalya Kralı, Meksika Birleşik Hükûmetleri Reisi, Haşmetlû Norveç Kralı, Haşmetlû Felemenk Kraliçesi, Polonya Cümhuriyeti Reisi, Haşmetlû Romanya Kralı, İsviçre Federal Meclisi, Çekoslovak Cümhuriyet Reisi, Türkiye Cümhuriyeti Reisi, Haşmetlû Yugoslavya Kralı Hazeratı berveçhi âti murahhasları tayin etmişlerdir:

Haşmetlû Arnavutlar Kralı;

M. Leo Kurti, Mukim elçi, Milletler Cemiyeti nezdinde daimî murahhas.

Alman Reich'ı Reisi;

M. Hans Hermann Völkens, Cenevre Başkonsolosu.

Birleşik Amerika Hükûmetleri Reisi;

M. Hogh R. Wilson, İsviçre Federal Meclisi nezdinde fevkalâde murahhas ve orta elçi.

Haşmetlû Belçikalılar Kralı;

M. P. Hymans, Hariciye nazırı.

Haşmetlû Büyük Britanya ve İrlanda ve deniz aşırı Britanya Dominyonları Kralı, Hindistan İmparatoru;

Büyük Britanya, Şimalî İrlanda ve Britanya İmparatorluğunun Milletler Cemiyetinin ayrıca azası olmayan bileümle aksamı için:

Vikont Sesil Of Chelwood, K. C.

Kanada Dominyonu için:

Hugh Cuthrie P. C. K. C. M. P. Cenapları Adliye Nazırı, Başmüddeicumumî.

Avusturalya Kommonwealthi için:

M. James R. Collins, C. M. G., C. B. E. Londra'da fevkalâde komiserlik kalemünde malî müşavir ve resmî kâtip.

Yeni Zelânda dominyonu için:

Sir Thomas Mason Wilford K. C. M. G., K. C. Londra'da fevkalâde komiser.

Cenubî Afrika İttihadı için:

Mr. C. T. Te Water, Londra'da fevkalâde komiser.

Hindistan için:

Sir Brojendra L. Mitter Kt. Kral Naibinin icraî meclisi hukukî azası.

Kolombiya Cümhuriyeti için:

Dr. A. J. Restrepo, Milletler Cemiyeti nezdinde daimî murahhas.

Haşmetlû Danimarka ve İzlanda Kralı,

M. William Borberg, Milletler Cemiyeti nezdinde daimî murahhas.

İspanya Cümhuriyeti Hükûmeti Reisi;

M. Alejandro Leoux Garcia, Hariciye nazırı.

Birinci madde

Yüksek Âkit taraflar, mütekabilen dairesi kazaları dahilinde, işbu mukavelenamenin tatbiki ahkâmını temin ve mezkûr ahkâma mugayir hareket edenleri teeziye için lâzımgelen tedabiri almak hususunda muvafık kalmışlardır.

İkinci madde

İşbu mukavelename yalnız fanonlu (ağız taraklı) balinalara tatbik edilebilir.

Üçüncü madde

İşbu mukavelename Yüksek Âkit Taraflar arazileri sahillerinde sakin yerlere ancak atideki şartlar altında tatbik edilmez:

- 1 - Ancak sandal, pirog veya yalnız yerlilere mahsus ve yelken yahut kürekle müteharrik sair merakibi bahriye kullanırlarsa,
- 2 - Ateşli silâh kullanmazlarsa,
- 3 - Yerli olmayan eşhas hizmetinde bulunmazlarsa,
- 4 - Av mahsullerini bir şahsı salise teslimine mecbur bulunmazlarsa.

Dördüncü madde

Şimal burnu balinası ile Groenland balinası adadından olduğu itibar edilecek «Right Whales» (Rait Vels) leri ve Avustralya ile Bahrimuhiti kebir (Rait Vels) leri ve Cenubî Buzdenizi cüce (Rait Vels) leri avlamak veya öldürmek memnudur.

Beşinci madde

Balina yavrularını yahut süttten kesilmemiş genç balinaları, büyünemiş balinaları ve beraberlerinde yavruları (yahut süttten kesilmemiş genç balina) bulunan dişi balinaları avlamak veya öldürmek memnudur.

Altıncı madde

Avlanan balinaların gövdelerinden kabil olduğu kadar istifade edilecektir:

1 - Yağ, bütün beyaz kısımdan, baştan, dilden ve bundan başka kalın barsağın mahrecine kadar kuyruktan kaynatma suretile yahut her hangi diğer bir usul ile çıkarılmalıdır.

İşbu fıkranın ahkâmı ancak mekulâta hasredilmeyecek olan gövdelere veya gövde kısımlarına kabili tatbiktir.

2 - Balina gövdelerini işleyen sâbih veya gayrisâbih bütün imalâthaneler, beyaz kısımdan, etten ve kemiklerden yağ çıkarmak için lâzım olan alât ve edevat ile mücehhez bulunacaklardır.

3 - Eğer balinalar sahile getirilmiş iseler yağları çıkarıldıktan sonra kalan posalarından istifade için lâzım gelen tedabir alınacaktır.

Yedinci madde

Balina gemileri topçularla tafesi alacakları ücret, avın neticesine tâbi ise, bu ücretin avlanacak balinaların boyları, cinsleri, kıymetleri ve onlardan çıkarılacak yağın miktarı gibi âmillere göre verilmesini ve yalnız tutulacak balinaların adedine göre verilmemesini büyük bir mikyasta mecburî tutacak şartlara tâbi olmak suretile istihdam edilmelidirler.

Sekizinci madde

Yüksek Âkit taraflardan birine ait hiç bir gemi, bayrağını taşıdığı Yüksek Âkit tarafın hususî bir müsaadesini haiz olmadan veyahut gemi sahibi veya müsteciri mezkûr Yüksek Âkit taraf Hükûmetine gemisini balina avcılığında kullanacağını işar etmeden ve mezkûr Hükûmetten böyle bir işarda bulunduğu dair bir şehadetname almadan balina avcılığı edemez ve balina işleyemez.

İşbu madde, Yüksek Âkit taraflardan her hangi birinin balinaları avlamak, karaya getirmek veya işlemek için kendi arazisi ile kara sularını kullanmak arzusunda bulunacak her gemide ay-

rica kendi salâhiyettar makamlarından sadır olmuş bir müsaadename talep etmek hususundaki hakkına aslâ hâlel getirmeyecektir.

İşbu müsaadenamenin itası, geminin tabiiyeti ne olursa olsun, reddedilebilecek veyahut âkit Yüksek tarafın lâzım veya münasip takdir ettiği şartlara tâbi tutulabilecektir.

Dokuzuncu madde

İşbu mukavelename maddelerinin coğrafi tatbik sahası açık deniz, kara suları ve millî sular dahil olmak üzere bütün dünya sularına şamil olacaktır.

Onuncu madde

1 - Yüksek Âkit taraflar, bayraklarını taşıyan balina gemilerinden avladıkları her balina hakkında biyolojik görüş noktasından ve her halde aşağıki noktalara ait olmak üzere mümkün olacak tam izaht istihâl etmelidirler :

- a) Avlandığı tarih,
- b) Avlandığı mahal,
- c) Nevi,
- d) Cinsiyet,
- e) Hayvan karaya çekilmişse, suda parçalanmış ise tahmin edilmek suretile uzunluğu,
- f) Şayet bir cenin varsa, tayini kabil olduğu takdirde, ceninin boyu ve cinsiyeti.

g) Mümkün olursa midenin muhteviyatı hakkında tafsilât, işbu maddenin 2 ve(f) paragraflarında zikredilen uzunluk, burunun ucundan kuyruk kanatlarının hatrı farikının son noktasına kadardır.

On birinci madde

Yüksek Âkit tarafların her biri, dairei hükümleri içinde bulunan sâbih veya karada müesses bilcümle imalâthaneleri kendilerine her imalâthanedeki işlenmiş balinaların adedini, nevelerini, çıkarılmış yağların miktarını ve nevelerini, toz, guano ve sair ikinci derecede masnuatı mübeyyin hesap listeleri göndermeğe mecbur tutacaktır.

On ikinci madde

Yüksek Âkit tarafların her biri kendi dairei hükümleri içinde balinalara ait olarak yapılan ameliyelere dair istatistik malûmatı Oslodaki beynelmilel baline istatistik bürosuna tebliğ edecektir. Verilecek malûmat hiç olmazsa onuncu maddede zikredilen tafsilât ve :

- 1 - Her sâbih imalâthanelerinin ismile tonajını,
- 2 - Balina gemilerinin adedi ile umumî tonajını,

3 - Mukannen müddet zarfında işlemiş kara istasyonlarının bir listesini ihtiva etmelidir. Bu malûmat bir seneyi geçmeyecek uygun fasılalarla verilecektir.

On üçüncü madde

Yüksek Âkit tarafların her hangi biri için kendi arazisi ve kara suları dahilinde kendi gemileri tarafından işbu mukavelename ahkâmına riayeti temin için icap eden tedbirleri almak mecburiyeti kendi arazilerinden bu mukavelenamenin tatbik olunması ve bu araziye bitişik kara sularına ve bu arazi dahilinde mukayyet gemilere munhasır olacaktır.

On dördüncü madde

Fransızca ve İngilizce metinleri mütesaviyen muteber olan işbu mukavelename 1932 senesi 31 martına kadar Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan her Devlet namına imza edilebilir.

On beşinci madde

İşbu mukavelename tasdik edilecektir. Tasdiknameler Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine tevdi olunacak ve umumî kâtiplik bu tevdi muamelesini Milletler Cemiyetine aza olan veya olmayan bütün Devletlere tevdiini, tarihlerini işaret ederek, bildirecektir.

On altıncı madde

Milletler Cemiyetine aza olup veya olmayıp ta işbu mukavelenameyi imzalamayan her Devlet bir nisan 1932 den itibaren mukaveleye iltihak İltihakname Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine tevdi edilecek, Umumî kâtiplik te bu tevdi muamelesini tarihi tevdi ile beraber Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan bütün Devletlere bildirecektir.

On yedinci madde

İşbu mukavelename Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan lâakal sekiz Devletin tasdik veya iltihakının Milletler Cemiyeti umumî kâtibine vusulünden doksan gün sonra meriyet mevkiine girecektir. Bu adet içinde Norveç Kırallığı, Büyük Britanya Birleşik Kırallığı ve Şimalî İrlanda dahil bulunmalıdır. Namlarına sonradan bir tasdikname tevdi edilecek olan Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan Devletler için mukavelename işbu vesikanın tevdi tarihinden 90 gün sonra mevki meriyete geçecektir.

On sekizinci madde

İşbu mukavelenamenin meriyet mevkiine girmesinden sonra ve Cemiyet azasından olan veyahut olmayan ve haklarında o zaman işbu mukavele meri olan iki Devletin talebi üzerine mukavelenamenin yeniden tetkiki için Milletler Cemiyeti Konseyi bir konferans davet ederse Yüksek Âkit taraflar kendilerini bu konferansta temsil ettirmeği taahhüt ederler.

On dokuzuncu madde

1 - İşbu mukavelename mevki meriyete gireceği tarihten itibaren üç senelik bir müddetin hitamında feshedilebilir.

2 - Mukavelenamenin feshi Milletler Cemiyeti kâtipliğine hitaben yazılmış bir ihbarname ile yapılacaktır. Milletler Cemiyeti umumî kâtibi her feshi tarihi tebliğile beraber Cemiyet azası olan veya olmayan her Devlete bildirecektir.

3 - Fesih ihbarnamenin tebellûğundan 6 ay sonra hüküm ifade edecektir.

Yirminci madde

Yüksek Âkit tarafların her biri imza veya tasdik veya iltihak esnasında işbu mukavelenameyi kabulü ile müstemlekâtının heyeti mecmuası veya bir kısmı himayesi altındaki memleketler, hâkimiyeti veya mandası altına vazolunmuş memalik ve deniz aşırı arazisi için hiç bir mecburiyet deruhde etmek istemediğini beyan edebilir. Bu takdirde işbu mukavelename böyle bir beyana mevzu teşkil eden araziye tatbik edilemez.

2 - Yüksek Âkit taraflardan her biri bilâhare Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine işbu mukavelenameyi yukarıdaki fıkrada zikredilen beyanata zemin teşkil eden arazinin cümlesine veya bir kısma dahi teşmilen tatbik edilmesini istediğini bildirebilecektir. Bu takdirde, mukavelename ihbarnamede bildirilen bileünle araziye ihbarnamenin Milletler Cemiyeti umumî kâtipliği tarafından tebellûğu tarihinden 90 gün sonra tatbik olunur.

3 - Yüksek Âkit taraflardan her biri on dokuzuncu maddede zikredilen müddetin hitamından sonra mukavelenamenin, müstemlekelerin, himayesi altında bulunan memalikin, deniz aşırı arazisinin ve hâkimiyeti veya mandası altına konmuş memalikin cümlesinde veya bir kısmında tatbiki-

nın nihayet bulmasını arzu ettiğini beyan edebilir. Bu takdirde böyle bir ihbarnamenin Milletler Cemiyeti umumî kâtipliği tarafından tebellûğu tarihinden 6 ay sonra ihbarnamede zikredilen arazi üzerinde mukavelenamenin kabiliyeti tatbikiyesi kalmaz.

4 - Milletler Cemiyeti umumî kâtiibi işbu madde mucibince alınacak bileümle beyanname ve ihbarnameleri aldığı tarih ile beraber Milletler Cemiyetine aza olan veya olmayan bütün Devletlere bildirecektir.

Yirmi birinci madde

İşbu mukavelename mevkiî meriyete geçer geçmez Milletler Cemiyeti umumî kâtipliğine tesvil edilecektir.

Bunları tasdiklan yukarıda zikredilen murahhaslar işbu mukavelenameyi imza etmişlerdir.

Cenevrede 24 eylül 1931 de bir tek nüsha olarak yapılmıştır ve Milletler Cemiyeti umumî kâtipliği evrakında hifzedilecektir ve bu nüshanın musaddak kopyaları Milletler Cemiyeti azası olan veya olmayan bütün Devletlere verilecektir.

Arnavutluk:

Lee Kurti

Almanya:

Dr. Hans Hermann Völkers

Amerika Birleşik Devletleri:

Hugh R. Wilson

Belçika:

Hymans

Büyük Britanya ve Şimalî İrlânda ve İmparatorluğun Milletler Cemiyetinde ayrıca aza olmayan bütün aksamı için:

Cecil

Kanada:

H. Guthrie

Avustralya Komünvelli:

James R. Collins

Yeni Zelând:

Thomas M. Wilford

Cenubî Afrika Birliğı:

C. T. Te. Water

Hindistan:

B. L. Mitter

Kolombia:

A. J. Restrepo

Danimarka:

Groenland'a müteallik yeni emre kadar ihtirazi kaydi altında Villiam Borberg

İspanya:

A. Lerroux

Fenlândiya:

Evald Gyllenbögel

Fransa:

Louis Rollin

Yunanistan:

R. Raphaél

İtalya:

Ougusto Rosso

Meksika:

S. Martinez de Alva

Norveç:

Birger Braadland

Hollânda:

Avrupadaki Kırallık ve Felömenk Hindistanı için « Beelaerts Von Blokland »

Lehistan:

Ouguste Zaleski

Romanya:

C. Antoniaade

İsviçre:

Motta

Çakoslovakya:

Zd. Fierlinger

Türkiye:

Cemal Hüsnü

Yuğoslavya:

Dr. V. Marinkovitch

Aslına mutabakatı tasdik olunur

Umumî kâtip namına Umumî kâtiplik Hukuk müşaviri

